

ภูมิปัญญาท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลเสียว

ตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน

ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน

ภูมิปัญญา ตรงกับศัพท์ภาษาอังกฤษว่า Wisdom หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะความเชื่อ และศักยภาพในการแก้ปัญหาของมนุษย์ที่สืบทอดกันมาจากอดีตถึงปัจจุบันอย่างไม่ขาดสายและเชื่อมโยงกัน ทั้งระบบทุกด้าน

ภูมิปัญญาไทย หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะและเทคนิคการตัดสินใจ ผลิตรายงานของบุคคล อันเกิดจากการสะสมองค์ความรู้ทุกด้านที่ผ่านกระบวนการสืบทอด พัฒนาปรับปรุง และเลือกสรรมาแล้วเป็นอย่างดีสามารถแก้ไขปัญหา และพัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยได้อย่างเหมาะสมกับยุคสมัย

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาชาวบ้าน หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดขึ้นได้เองและนำมาใช้ในการแก้ปัญหา เป็นเทคนิควิธี เป็นองค์ความรู้ของชาวบ้าน ทั้งทางกว้างและทางลึกที่ชาวบ้านคิดเอง ทำเองโดยอาศัยศักยภาพที่มีอยู่แก้ปัญหาคำถามในชีวิตในท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมกับยุคสมัยความเหมือนกันของภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ เป็นองค์ความรู้ และเทคนิคที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ ซึ่งได้สืบทอดและเชื่อมโยงมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ความต่างกันของภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ ภูมิปัญญาไทย เป็นองค์ความรู้และความสามารถโดยส่วนรวม เป็นที่ยอมรับในระดับชาติ ส่วนภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นองค์ความรู้และความสามารถในระดับท้องถิ่นซึ่งมีขอบเขตจำกัดในแต่ละท้องถิ่น เช่น ภาษาไทยเป็นภูมิปัญญาไทย ในขณะที่ภาษาอีสานเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

ผู้ทรงภูมิปัญญาไทย หมายถึง บุคคลผู้เป็นเจ้าของภูมิปัญญา หรือเป็นผู้นำภูมิปัญญาต่างๆ มาใช้ประโยชน์จนประสบความสำเร็จ มีผลงานดีเด่นเป็นที่ยอมรับและได้รับการยกย่องในฐานะเป็นผู้เชี่ยวชาญสามารถเผยแพร่และถ่ายทอดเชื่อมโยงคุณค่าของภูมิปัญญาในแต่ละด้านนั้นๆ ให้แพร่หลายไปอย่างกว้างขวาง

ปราชญ์ชาวบ้าน หมายถึง บุคคลผู้เป็นเจ้าของภูมิปัญญาชาวบ้าน และภูมิปัญญามาใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตจนประสบผลสำเร็จสามารถถ่ายทอดเชื่อมโยงคุณค่าของอดีตกับปัจจุบันได้อย่างเหมาะสมความเหมือนกันระหว่างผู้ทรงภูมิปัญญาไทยกับปราชญ์ชาวบ้านคือ บทบาทและภารกิจในการนำภูมิปัญญาไปใช้แก้ปัญหา และการถ่ายทอดเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงจากอดีตถึงปัจจุบัน ส่วนความแตกต่างกันนั้นขึ้นอยู่กับระดับภูมิปัญญาที่จะนำไปแก้ปัญหาและถ่ายทอดกล่าวคือ ผู้ทรงภูมิปัญญาไทยย่อมมีความสามารถหรือภารกิจในการนำภูมิปัญญาระดับชาติไปแก้ปัญหา หรือถ่ายทอด หรือผลิตผลงานใหม่ๆ ที่มีคุณค่าต่อประเทศชาติโดยส่วนรวม ส่วนปราชญ์ชาวบ้านมีความสามารถหรือภารกิจในการนำภูมิปัญญาชาวบ้าน หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นไปแก้ปัญหาหรือถ่ายทอดในท้องถิ่น

ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน

ความคิด เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ที่เรียกว่า Cognitive System ซึ่งประกอบด้วยระบบประสาท ระบบสมอง และต่อมต่าง ๆ ทาหน้าที่คิดให้แก่ร่างกายและนิกรมานุษยวิทยาเชื่อว่าทำงานอยู่นอกเหนือจากการบงการของร่างกาย หมายถึง ทั้งส่วนที่เป็นจินตนาการและผลของการวิเคราะห์และสังเคราะห์จากสภาพแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและสังคมวัฒนธรรม ซึ่งความคิดดังกล่าวนี้จะเป็นแหล่งสำคัญหรือที่มาของความรู้อันเป็นองค์ประกอบของภูมิปัญญาในลำดับถัดไป

ความรู้ มีการนำมาใช้ในลักษณะต่าง ๆ เช่น องค์ความรู้ ภูมิรู้ ปราชญ์อยู่ในแนวคิด ทฤษฎีญาณวิทยา ที่ว่าด้วยทฤษฎีแห่งความรู้ การสืบค้นกำเนิดแห่งความรู้ และธรรมชาติของความรู้ การหาคำตอบว่าตรงกับความเป็นจริงหรือไม่ หรือว่าความรู้เป็นเพียงการพิจารณาเทียบเคียง ซึ่งไม่ตรงกับข้อเท็จจริงและยังสืบค้น

ความรู้เรื่องกาล (Time) อวกาศ (Space) เนื้อสาร (Substance) สัมพันธภาพ (Relation) และความเป็นเหตุเป็นผล (Causality) องค์ความรู้เป็นหมวด ๆ (Category) ความรู้ หรือองค์ความรู้เป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของภูมิปัญญาที่กล่าวข้างต้น

ความเชื่อ เป็นพื้นฐานสำคัญยิ่งของสังคมมนุษย์ มนุษย์แต่ละกลุ่มมีความเชื่อแตกต่างกันไป ซึ่งความเชื่อก็คือความศรัทธาหรือยึดมั่นถือมั่นซึ่งเป็นแกนสำคัญในการดำเนินชีวิตและความมั่นคงของสังคม ความเชื่อมีอยู่หลายระดับทั้งในการดำเนินชีวิตประจำวันอันเป็นความเชื่อโดยทั่วไป และความเชื่อที่เกี่ยวกับวิญญาณ โลกนี้ โลกหน้า ความดี ความชั่ว นรก สวรรค์ บาปบุญคุณโทษ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งในภูมิปัญญา

ค่านิยม คือ สิ่งที่คนสนใจ ความปรารถนาอยากจะมี อยากจะเป็นที่ยกย่อง สรรเสริญ หรือเป็นสิ่งที่บังคับต้องทำ ต้องปฏิบัติ มีความรักและมีความสุขเมื่อได้เห็นหรือได้สิ่งเหล่านั้นมา ค่านิยมจึงเป็นพื้นฐานของการจัดรูปแบบพฤติกรรมที่ปรากฏอยู่ภายใน และแสดงออกเป็นพฤติกรรมในลักษณะต่าง ๆ ทางกาย วาจา และความคิด โดยสรุปค่านิยมเป็นพื้นฐานสำคัญทางภูมิปัญญา เป็นบ่อเกิดพฤติกรรมของบุคคลแต่ละสังคม

ความเห็น คือ ภาวะที่เกิดขึ้นหลังจากบุคคลหรือชุมชน ได้พิจารณาและใคร่ครวญโดยรอบคอบ แล้วจึงลงมติตัดสินใจ ว่าควรจะแสดงออกในลักษณะอย่างไร เช่น เห็นด้วย ทำตาม ยอมรับ ปฏิเสธ ร่วมมือกระทำหรือดำเนินการ ด้วยเห็นว่าดี ชั่ว เหมาะสม ไม่เหมาะสม เป็นบาป เป็นบุญ เป็นต้น ซึ่งความเห็นในลักษณะดังกล่าวนี้เป็นภูมิปัญญาประการหนึ่งที่มีผลสำคัญยิ่งต่อพฤติกรรมที่แสดงออกมาทั้งกาย วาจา และจิตใจ

ความสามารถ หมายถึง ศักยภาพและประสิทธิภาพที่มีอยู่ภายในบุคคล เช่น ชุมชนในการที่จะจัดการเรื่องใดเรื่องหนึ่งในลักษณะเดียวกับสิ่งที่เรียกว่า “พรสวรรค์” ซึ่งเป็นผลมาจากลักษณะทางกายและจิตใจร่วมกัน โดยแต่ละคนหรือชุมชนย่อมจะต้องมีแตกต่างกัน เช่น การที่บางคนสามารถปาธนูกลาได้ดี ลาดับเนื้อหาและการแสดงทุกอย่างเป็นที่ชื่นชม ซึ่งถือว่าเป็นผลมาจากความสามารถที่มีอยู่ในบุคคลนั้น ๆ ฉะนั้นความสามารถจึงเป็นภูมิปัญญาอีกประการหนึ่ง

ความฉลาดไหวพริบ หมายถึง ทักษะที่ปรากฏอยู่ในจิตใจ หรือจิตวิญญาณ เป็นสิ่งที่สามารถนำมาใช้แก้ไขป้องกันควบคุมเหตุการณ์ต่าง ๆ ไม่ให้เกิดเป็นปัญหาขึ้นหรือให้เป็นไป ตามที่ตนเองหรือชุมชนต้องการ

ดังนั้น องค์ประกอบของภูมิปัญญาจึงมีส่วนสำคัญที่จะทำให้ภูมิปัญญาที่มีอยู่เกิดคุณค่าแก่ความภาคภูมิใจซึ่งได้แก่ ความคิดที่เกิดจากการจินตนาการจากสภาพแวดล้อมที่มีอยู่ในสังคม ความรู้ อาจเกิดจากภูมิความรู้ที่ได้จากการทดสอบทดลองหลายครั้งจนได้ความรู้ที่แท้จริง ความเชื่อถืออันเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตที่มีบาปบุญคุณโทษ และจิตวิญญาณเข้ามาเกี่ยวข้องค่านิยมที่คนในสังคมให้การยกย่องเชิดชูว่าเป็นสิ่งดีงามควรค่าแก่การอนุรักษ์ให้มีการสืบทอดแก่ลูกหลาน ความเห็นที่เกิดจากพิจารณารอบคอบจากชุมชนจนเกิดการยอมรับด้วยความจริงใจ ความสามารถอันเกิดจากพรสวรรค์หรือจากการฝึกฝนจนสามารถแก้ปัญหาของชุมชนได้ ความฉลาดไหวพริบการแก้ไข เช่นกัน ย่อมเกิดขึ้นจากจินตนาการ ความรู้ ความสามารถ ความเชื่อ และค่านิยม การสั่งสมประสบการณ์ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว จนสามารถสร้างองค์ความรู้และสังเคราะห์ใหม่ให้มีความก้าวหน้าและนำมาใช้งานได้ดีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความสำคัญของภูมิปัญญา ได้แบ่งความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ ๔ ประการ คือ

ความรู้และระบบความรู้ ภูมิปัญญาไม่ใช่สิ่งที่เกิดแวบขึ้นมาในหัว แต่เป็นระบบความรู้ที่ชาวบ้านมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ เป็นระบบความรู้ที่ไม่เป็นวิทยาศาสตร์ ฉะนั้นในการศึกษาเข้าไปดูว่าชาวบ้าน “รู้อะไร” อย่างเดียวไม่พอต้องศึกษาด้วยว่าเขาเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นอย่างไร

การสั่งสมและการกระจายความรู้ ภูมิปัญญาเกิดจากการสั่งสม และกระจาย ความรู้ ความรู้นั้นไม่ได้ ลอยอยู่เฉย ๆ แต่ถูกนำมาบริการคนอื่น เช่น หมอพื้นบ้าน ชุมชน สั่งสมความรู้ทางการแพทย์ไว้ในตัวคน ๆ หนึ่ง โดยมีกระบวนการที่ทำให้เขาสั่งสมความรู้ เราควรศึกษาด้วยว่ากระบวนการนี้เป็นอย่างไร หมอคนหนึ่งสามารถ สร้างหมอคนอื่นต่อมาได้อย่างไร

การถ่ายทอดความรู้ ภูมิปัญญาชาวบ้านไม่ได้มีสถาบันถ่ายทอดความรู้แต่มีกระบวนการถ่ายทอดที่ ซับซ้อน ถ้าเราต้องการเข้าใจภูมิปัญญาท้องถิ่น เราต้องเข้าใจกระบวนการถ่ายทอดความรู้จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่ คนอีกรุ่นหนึ่งด้วย

การสร้างสรรคและปรับปรุง ระบบความรู้ของชาวบ้านไม่ได้หยุดนิ่งอยู่กับที่แต่ถูกปรับเปลี่ยน ตลอด มา โดยอาศัยประสบการณ์ของชาวบ้านเอง เรายังขาดการศึกษาว่าชาวบ้านปรับเปลี่ยนความรู้ และระบบ ความรู้เพื่อเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงอย่างไร

ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน อาจแบ่งประเภทกลุ่มของภูมิปัญญาท้องถิ่น/ ปราชญ์ชาวบ้านในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านการเกษตรกรรม คือ ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์เรื่องการเพาะปลูก การ ขยายพันธ์ การเลี้ยงสัตว์ การเกษตรผสมผสาน การทำไร่นาสวนผสม การปรับใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับ การเกษตร เป็นต้น

ด้านหัตถกรรม คือ ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีผลงานในสิ่งที่ทำด้วยมือ เช่น การจักสาน ทอ การช่าง การทอผ้า การแกะสลัก งานเย็บปักถักร้อย เป็นต้น

ด้านดนตรี นาฏศิลป์และการละเล่นพื้นบ้าน ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ด้านการ เล่นดนตรี การขับร้อง การฟ้อนรำ การคิดวิธีการเล่นพื้นบ้าน หมอลำ การเล่นหนัง ลิเก เพลง เป็นต้น

ด้านประติมากรรม คือ ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์และมีฝีมือในการปั้น แกะสลัก การหล่อ เช่น หล่อพระพุทธรูป ปั้นโอ่ง สลักลวดลาย ประดับต้นเทียน สิ่งก่อสร้าง ฯลฯ

ด้านสถาปัตยกรรม คือ ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์เรื่องการก่อสร้างอาคารบ้านเรือน โบสถ์ ศาลพระภูมิ ฯลฯ

ด้านการสาธารณสุข คือ ผู้มีความรู้ ความสามารถมีประสบการณ์ด้านการใช้ยาสมุนไพร การรักษา โรคแผนโบราณ การรักษาสุขภาพอนามัยร่างกาย การสืบสานตำราสมุนไพร หมอนวดแผนโบราณ เป็นต้น

ด้านภาษาและวรรณกรรม ผู้มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ในการแต่งวรรณกรรมพื้นบ้าน การคิดประดิษฐ์อักษรภาษาถิ่น การสืบสารอักษรโบราณ วรรณกรรมท้องถิ่น ฯลฯ

ด้านอื่น ๆ ที่มีความสำคัญของท้องถิ่น ภูมิปัญญาด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว ได้ภูมิปัญญาหรือผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ในด้านต่อไปนี้

๑) ด้านพิธีกรรมต่าง ๆ ได้แก่ ผู้มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์มีผลงานเกี่ยวกับการ ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น หมอสูตรขวัญ การกวาดข้าวทิพย์

๒) ด้านโหราศาสตร์ ได้แก่ ผู้มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์มีผลงานด้านโหราศาสตร์ หรือหมอดู ฯลฯ

๓) ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ได้แก่ ผู้มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์มีผลงานในการ ปฏิบัติตามขนบประเพณีของท้องถิ่นนั้น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน ด้านการแพทย์ไทย

นายทองจันทร์ วงศ์สุโพธิ์

ที่อยู่ : บ้านเลขที่ ๒๐ หมู่ ๗ บ้านหนองพระ ตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ
จังหวัดศรีสะเกษ ๓๓๑๒๐

เบอร์โทร : ๐๖๓-๐๗๕๘๒๕๙

ภูมิรู้/ภูมิปัญญา : มีความรู้ความสามารถด้านยาจากสมุนไพร หมอยาพื้นบ้าน โดยการสืบทอดจาก
บรรพบุรุษและจากการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม โดยได้นำความรู้ที่ได้มารักษาอาการ
เจ็บป่วย และเป็นที่พักพิงของชาวบ้านเสมอมา

ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน ด้านการแพทย์ไทย

นางสาวรินจง สงัด (หมอรินจง)

ที่อยู่ : บ้านเลขที่ ๑๔ หมู่ ๒ บ้านเสียว ตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ
จังหวัดศรีสะเกษ ๓๓๑๒๐

เบอร์โทร : ๐๙๖-๑๐๔๖๐๘๔

ภูมิรู้/ภูมิปัญญา : มีความรู้ความสามารถด้านการแพทย์แผนไทย ได้รับยกย่องจากคนในตำบล และ
ตำบลใกล้เคียงว่าเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในและการรักษาด้วยภูมิปัญญาการแพทย์
พื้นบ้าน การจับเส้น นวดสมุนไพรแก้ปวดเมื่อย คลายเครียด การบ่งต้อด้วยหนาม
หวาย และยังเป็นวิทยากรให้กับหน่วยงานต่างๆ อีกด้วย

ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน ด้านหัตถกรรม

นายเวี ยน ผาทอง

ที่อยู่ : บ้านเลขที่ ๘ หมู่ที่ ๑๕ บ้านหนองมโนรมย์ ตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ
จังหวัดศรีสะเกษ รหัสไปรษณีย์ ๓๓๑๒๐ เบอร์โทร - :

ภูมิรู้/ภูมิปัญญา : มีความรู้ความสามารถด้านงานจักสานจากไม้ไผ่ เช่น ตะกร้า กระบุง ตะข้อง ไซ
ไม้คาน เป็นต้น และยังสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคคลต่างๆที่สนใจได้

ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน ด้านประเพณี พิธีกรรม ประเพณี

นายบุญเส็ง ชนงาม

ที่อยู่ : บ้านเลขที่ ๒๕ หมู่ที่ ๓ บ้านหนองโน ตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ
จังหวัดศรีสะเกษ รหัสไปรษณีย์ ๓๓๑๒๐ เบอร์โทร ๐๘๕-๖๓๓๙๑๙๑

ภูมิรู้/ภูมิปัญญา : มีความรู้ความสามารถมีความสามารถด้าน ทำพิธีพราหมณ์ การบายศรีสู่ขวัญ พิธีกรรม
เกี่ยวกับความเชื่อต่างๆ โดยการสืบทอดจากบรรพบุรุษจนเป็นที่รู้จักกันแพร่หลายกันทั้ง
ตำบลเสียวและตำบลใกล้เคียง และยังสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคคลต่างๆที่สนใจได้

ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน ด้าน“ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี”

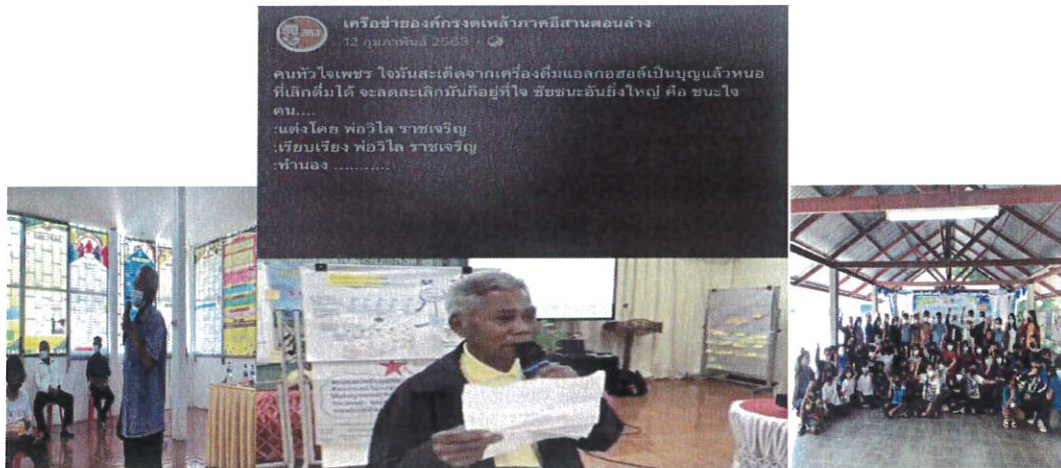

นางเขียว สีสัน

ที่อยู่ : บ้านเลขที่ ๒๖ หมู่ที่ ๑๒ บ้านหนองผือ ตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ
จังหวัดศรีสะเกษ รหัสไปรษณีย์ ๓๓๑๒๐ เบอร์โทร ๐๙๙-๔๐๓๔๗๙๘

ภูมิรู้/ภูมิปัญญา : มีความรู้ความสามารถด้าน เชิงบังไฟ เชิงเล่านิทานหรือตำนาน เช่น ตำนานผา
แดงนางไอ่ ตำนานพญาคันคาก และเล่านิทานท้องถิ่น กาพย์เชิงประเภทคำสอน
เช่น กาพย์เชิงพระมุนี นอกจากนี้ยังมีกาพย์เชิงขอบริจาคจตุปัจจัยจนเป็นที่รู้จักกัน
อีกทั้งยังสามารถ ลำอ้อ และยังใช้ภาษาส่วยได้อีกด้วย

ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน ด้านศาสนา/ด้านภาษาและวรรณกรรม

นายวิล ราชเจริญ

ที่อยู่ : บ้านเลขที่ ๓๐ หมู่ที่ ๗ บ้านหนองพระ ตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ
จังหวัดศรีสะเกษ รหัสไปรษณีย์ ๓๓๑๒๐ เบอร์โทร -

ภูมิรู้/ภูมิปัญญา : มีความสามารถด้านเป็นพิธีกรด้านศาสนพิธีต่างๆ เช่น งานศพ งานบวช งานแต่ง ขึ้นบ้าน
ใหม่ ไม่คิดค่าบริการ และยังสามารถแต่งเพลง แต่งกลอน มีบทเพลงเชิญชวนปลอดบุหรี่ บท
เพลงคนหัวใจเพชร เป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ให้กับเยาวชนคนพันธุ์เสียวในการ
อนุรักษ์ป่าชุมชนโนนใหญ่อีกด้วย

ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน ด้านเกษตรกรรม

นางเตือนใจ ภัคดี

ที่อยู่ : สวนหนุทอง หมู่ที่ 2 ตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

ภูมิรู้/ภูมิปัญญา : การทำเกษตรยุคปัจจุบันมีหลากหลายรูปแบบ หนึ่งในการทำเกษตรที่ยั่งยืนและได้ผลดีสามารถใช้ได้กับทุกพื้นที่คือการทำ เกษตรผสมผสาน ตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ มีการแบ่งพื้นที่เพื่อใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยเริ่มจากจัดการดินและน้ำให้เพียงพอ ปลูกพืชไม้ยืนต้น เลี้ยงสัตว์ เพื่อสร้างระบบนิเวศที่ดี ปลูกป่าไว้ใช้เป็นพลังงาน อนุรักษ์พันธุกรรมพืชเพื่อสร้างความหลากหลาย ทำให้เกิดความมั่นคงทางอาหาร เกษตรกรสามารถเลี้ยงตัวเองได้ มีกิน มีอยู่ มีใช้ในพื้นที่ของตัวเอง สวนหนุทองแบ่งพื้นที่ทำการเกษตรออกเป็น

1. มีแหล่งน้ำสำหรับเลี้ยงสัตว์น้ำและใช้ทำการเกษตรเพียงพอตลอดทั้งปี
2. มีนาข้าว
3. ไม้ยืนต้น ไม้ผล ไม้ใช้สอยในครัวเรือน
4. ที่อยู่อาศัย คอกสัตว์ เรือนเพาะชำ แปลงปลูกผักเพื่อบริโภคในครัวเรือน